

www.kmkt.ff.ukf.sk
www.facebook.com/FF.KMKaT

KONTEXTY

KULTÚRY A TURIZMU

1/2026

Obsah

Editoriál 5

ANDREA MOLNÁROVÁ

Interkultúrna kompetencia vo výučbe nemeckého jazyka v terciárnom vzdelávaní:
didaktické prístupy a reflexia kultúrnej diverzity 7

MICHALA FÚSKOVÁ

Bariéry rozvoja organizácií v turizme na Slovensku: analýza vnútorných a vonkajších
faktorov 21

KATARÍNA BARAČKOVÁ

Potenciál pomalého turizmu v Poloninách: súčasné perspektívy, výzvy a možnosti
regionálneho rozvoja 33

IVANA KONTRIKOVÁ ŠUSTEKOVÁ

Drotárstvo – od vandrovného zamestnania k živému dedičstvu 51

RECENZIE:

KFINZI, D. – PESSLER, M. (eds.): *Documents of Injustice. The Case of Freud. Vienna:*
Sigmund Freud Museum GmbH, 2025, 128 p. 66

ŠEDEK J. : *Network Marketing Guide – Brno: Backstage Books, 2025, 140 s.* 69

SPRÁVY:

Pofestivalové premietanie „Ozveny Etnofilmu“ 71

Turizmus v Nitrianskom kraji ako priestor spolupráce teórie a praxe:
odborná diskusia na FF UKF v Nitre 75

Účasť Ústavu manažmentu kultúry a turizmu, kulturológie a etnológie na veľtrhu
Caravan Bike Travel 2026 a perspektívy spolupráce so sektorom karavaningu 78

Medzinárodná spolupráca na Nitrianskych fašiangoch. 82

Iné trasy Dušana Scholtza 86

Julia Tomesko: Kvety pre Nitru – vernisáž výstavy a workshop olejomalby 89

ÚMKTKE

ÚSTAV
MANAŽMENTU
KULTÚRY A TURIZMU
KULTUROLÓGIE
A ETNOLÓGIE

Redakčná rada:

prof. PhDr. Jaroslav Čukan, Csc. – predseda
prof. PhDr. Boris Michalík, PhD.
doc. Dr. Vladimír Senić
PhDr. Michal Kurpaš, PhD.
DrSc. Sandra Kralj Vukšić, PhD.
doc. PhDr. Monika Štrbová, PhD.
doc. PhDr. Marián Žabenský, PhD.
doc. Mgr. Silvia Letavajová, PhD.
doc. PhDr. Zuzana Slušná, PhD.

Šéfredaktor:

doc. Mgr. Silvia Letavajová, PhD.
E-mail: sletavajova@ukf.sk

Zodpovedná redaktorka:

doc. PhDr. Monika Štrbová, PhD.
E-mail: mstrbova@ukf.sk

Preklad do anglického jazyka:

Mgr. Jana Hučková, PhD.

Technický redaktor:

PhDr. Roman Zima, PhD.

Foto na obálke:

Workshop olejomalby
Zdroj: Adriana Varhanych, 2026

Adresa redakcie:

Kontexty kultúry a turizmu
Ústav manažmentu kultúry a turizmu,
kulturológie a etnológie
FF UKF v Nitre
Štefánikova 67, 949 74 Nitra
Tél.: 037/64 08 361
E-mail: jsollarova@ukf.sk

Všetky príspevky sú recenzované.
Neprešlo jazykovou úpravou.
Náklad: 80 ks

IČO vydavateľa: 00 157 716

Periodicita vydávania: 2x ročne

Poradové číslo periodickej tlače: 1/2026

Dátum vydania:

Ročník vydávania periodickej tlače: 19. ročník

Registračné číslo Ministerstva kultúry SR:

EV3217/09

ISSN 1337-7760

Elektronická verzia: kmkt.sk/kontexty

Správa

Iné trasy Dušana Scholtza

Koncom marca sa v Nitre realizoval výnimočný umelecký projekt, ktorý svojím rozsahom aj obsahom presahuje rámec bežnej výstavnej výtvarnej produkcie. Dvojvýstava s názvom Iné trasy košického maliara a výtvarníka Dušana Scholtza bola od 30. marca do 30. apríla 2026 sprístupnená súčasne na dvoch miestach – v Galérii na schodoch FF UKF a v Galérii Foyer Starého divadla Karola Spišáka. Kurátorsky ju pripravili prof. PhDr. Július Fújak (konceptia v oboch priestoroch), Ph.D. a PhDr. Marta Hučková (Galéria Foyer).

Dušan Scholtz patrí k výrazným osobnostiam súčasnej slovenskej figurálnej maľby. Jeho tvorba nadväzuje na tradíciu majstrov košickej moderny, no zároveň si zachováva silnú autorskú autenticitu. V jeho dielach sa prelína cit pre každodennosť s hlbokou existenciálnou reflexiou, čím vytvára osobitý vizuálny jazyk balansujúci medzi poetikou a tragikou. Scholtzove postavy, situované do bežných, až banálnych prostredí, nesú znaky pitoresknosti a jemnej grotesky. Ich výrazy však často odhaľujú jedinečný pocit prežívania, skrytý smútok a stopy dejín, ktoré nemožno prehliadnuť. Práve tento kontrast medzi všednosťou a tragédiou bol jedným z hlavných motívov výstavy.

Dvojvýstava ako dialóg tém. Výstava Iné trasy bola rozdelená na dve tematicky odlišné, no vzájomne prepojené línie. Galéria na schodoch na FF UKF ponúkla sériu Different Trains, tematicky venovanú obetiam holokaustu. Názov série odkazuje na ikonické hudobné dielo amerického skladateľa Steva Reicha z 80. rokov minulého storočia, ktoré využíva autentické zvukové záznamy a techniku fázovania na vytvorenie vrstvomého, emocionálne silného naratívu o transportoch smrti počas holokaustu 2. svetovej vojny. Scholtz túto myšlienku prenáša do výtvarného jazyka prostredníctvom koláží s opakujúcim sa motívom dobytých vagónov s ľuďmi. Ich základ tvoria účtovné pečiatky, symbolicky reprezentujúce poriadok byrokratického aparátu s jeho chladnou racionalitou a administratívnou presnosťou v protiklade k ľudskému utrpeniu.

V Galérii Foyer sa predstavil Scholtz cyklus Feldov vlak, ktorý sa viaže na historickú postavu významného košického výtvarníka a grafika Ľudovíta Felda. Jeho osud, spojený s deportáciou do koncentračného tábora Auschwitz a nútenou úlohou dokumentovať nacistické experimenty dr. Mengeleho, predstavuje extrémny príklad zneužitia umeleckého talentu v podmienkach totalitného násillia. Scholtz sa k tejto téme nevracia ako historik, ale ako umelec. Neponúka rekonštrukciu udalostí, ale ich emocionálnu a morálnu reflexiu – cez obrazy, ktoré nesú tichú výpoveď o človeku vystavenom nepredstaviteľnému zlu.

Medziodborový presah. Steve Reich vo svojej skladbe reflektoval vlastné detské cestovanie vlakom po Spojených štátoch počas 40. rokov minulého storočia a kládol si znepokojujúcu otázku: keby v tom čase žil ako Žid v Európe, akým vlakom by cestoval? Základným materiálom skladby sú melódie odvodené z autentických hlasov ľudí, ktorí tú dobu prežili – rušňovodičov, svedkov aj samotných preživších. Prostredníctvom ich výpovedí skladba opisuje transporty smrti, no bez patetickosti. Je to hlboká vnútorná úvaha o pamäti, vine a zmierení. V závere prichádza upokojenie – vojna sa končí, no jej ozvena zostáva navždy prítomná.

Scholtzova vizuálna interpretácia tejto skladby funguje nie ako ilustrácia, ale aj ako paralelný umelecký komentár. Prenáša hudobnú štruktúru do obrazovej roviny, pričom zachováva jej rytmickosť, repetitívnosť aj emocionálnu intenzitu. Tento medziodborový dialóg preukázal schopnosť umenia prekročiť vlastné médiá a vytvárať komplexné významové siete. Navyše, Scholtzova inšpirácia a pocit „čohosi nevypovedaného“ sa preniesli do reflexie každodenného života a názorného príbehu Ľubovíta Felda, ktorý bol spolu s tisíckami ďalších Židov deportovaný jednosmernými vlakmi.

Iné trasy tak neboli iba výstavou obrazov. Boli pozvaním k premýšľaniu o pamäti, o osudoch jednotlivcov a o tom, ako sa veľké dejiny zapisovali do obyčajných ľudských tvárí a ich osudov.

Diana Tulebayeva

Obrázok č. 1: Plagát Scholtz

ÚMKTKE
ÚSTAV
MANAŽMENTU
KULTÚRY A TURIZMU
KULTUROLOGIE
A ETNOLÓGIE

Staré divadlo
Karola Spšáka
v Nitre

Iné trasy Dušana Scholtza

30. marca – 30. apríla 2026

Galéria na schodoch (GnS), Hodžova 1, Nitra
Galéria Foyer (GF) Starého divadla K. Spšáka v Nitre, Ul. 7. pešieho pluku 1, Nitra

**Vernisáž: 30. 3. 2026 o 16:30 v Galérii na schodoch
o 17:30 v Galérii Foyer**

Dvojvystava osobitého košického maliara a výtvarníka Dušana Scholtza (*1974) na dvoch miestach simultánne s rôznymi témami diel, ktoré svojou poetikou, emocionálnym nábojom námetov obyčajných ľudí z bežných prostredí nadväzujú na majstrov figurálnej maľby košickej moderny. Jeho postavičky majú síce nádech pitoreskosti či čudáckeho šibalstva, na druhej strane však v sebe nesú skrytý smútok ľudových filozofov, ale aj mŕkajúce rany tragédie holokaustu (GF). Jeho obetiam je venovaná séria s názvom *Different Trains* v opakujúcom sa motíve vagónov, inšpirovaná minimalistickým

hudobným dielom Steva Reicha (GnS). Jej dej tvoria koláže, ktorých základom sú účtovné pečiatky ako symbol byrokracie a strohé, zdaničujúce poriadky v protiklade k ľudskému utrpeniu. *Feldov vlak* sa zas viaže na príbeh Ľudovíta Felda (1904–1991), košického výtvarníka, ktorý bol roku 1944 deportovaný do koncentračného tábora v Osvienčime. V ňom vďaka svojmu kresliarskemu talentu sa stal z donútenia kronikárom Mengeleho brutálnych pokusov (GF).

Kurátori: prof. Július Fújak, PhD.
PhDr. Marta Hučková

www.umktke.sk

  @umktke

Zdroj: Diana Tulebayeva, 2026